

APROB,
PRIM-MINISTRU,

Nicolae Ionel CIUCĂ

MEMORANDUM

De la: Constantin-Daniel CADARIU, Ministrul Antreprenoriatului și Turismului

---

Avizat: Adrian CĂCIU, Ministrul Finanțelor

Tema: Încadrarea schemei de ajutor de minimis aferente participării întreprinderilor cu activitate de turism la manifestările expoziționale, în pavilioanele naționale, standurile specializate ori miniexpozițiile la care participă în străinătate Ministerul Antreprenoriatului și Turismului în politicile fiscal-bugetare și financiare ale statului român.

I. Necesitatea promovării memorandumului

A. Obiectivul măsurilor de ajutor de minimis și justificarea acestuia

Ministerul Antreprenoriatului și Turismului (MAT), denumit în continuare Ministerul, va derula o schemă de minimis în vederea susținerii acțiunilor întreprinderilor din domeniul turismului pentru promovarea României ca destinație turistică internațională, precum și a produselor/serviciilor turistice din România.

În prezent, turismul a devenit un sector important pentru economie datorită capacității și potențialului său de a crea noi locuri de muncă, în special pentru cei tineri, a contribuției sale la PIB și a conexiunilor pe care le generează în relație cu alte sectoare ale economiei.

Manifestările expoziționale externe și interne de turism reprezintă un instrument al comunicării de marketing deosebit de eficient pentru organizațiile turistice datorită modului specific în care atât cererea cât și oferta de produse și servicii turistice se concentrează, pentru o perioadă de timp relativ scurtă, furnizând oportunități semnificative de promovare.

Participarea Ministerului Antreprenoriatului și Turismului la manifestările expoziționale se realizează pe piețe de interes, prin organizarea de pavilioane naționale, standuri specializate pe produse sau miniexpoziții, pe bază de listă aprobată prin ordin al Ministrului Antreprenoriatului și Turismului.

Societățile comerciale cu activitate de turism, asociațiile profesionale, patronale și organizațiile neguvernamentale cu activitate în domeniul turismului, autoritățile administrației publice locale și centrale și alte entități a căror activitate are impact în domeniul turismului pot participa la manifestările expoziționale, în pavilioanele naționale, standurile specializate ori miniexpozițiile la care participă în țară și în străinătate Ministerul Antreprenoriatului și Turismului.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 371/2019 pentru modificarea și completarea anexelor nr. 1 și 2 la Hotărârea Guvernului nr. 20/2012 privind aprobarea Programului multianual de marketing și promovare turistică și a Programului multianual de dezvoltare a destinațiilor, formelor și produselor turistice, în anexa nr. 1, a fost introdus la articolul 3 alin. (3), următoarea prevedere: "Modalitatea de finanțare a participării entităților menționate la alin. (2) și criteriile în baza cărora se va acorda finanțarea se vor stabili cu respectarea prevederilor legale în domeniul ajutorului de stat prin instituirea unei scheme de minimis aprobate prin ordin al ministrului turismului."

Această schemă, cu aplicare în anul 2023, a fost elaborată în baza prevederilor art.3 alin. (2) și (3) din Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr. 20/2012 privind aprobarea Programului multianual de marketing și promovare turistică și a Programului multianual de dezvoltare a destinațiilor, formelor și produselor turistice, cu modificările și completările ulterioare, în baza art.10 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 1327/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Antreprenoriatului și Turismului, cu modificările ulterioare, precum și a legislației naționale și europene în materie de ajutor de minimis.

Scopul schemei de minimis este de a susține întreprinderile prin acordarea de ajutoare de minimis pentru acoperirea costurilor de participare la manifestările expoziționale internaționale de turism, în pavilioanele naționale, standurile specializate ori miniexpozițiile la care participă în străinătate Ministerul Antreprenoriatului și Turismului.

Obiectivul schemei este de promovare a României ca destinație turistică la manifestările expoziționale internaționale, prin sprijinul acordat întreprinderilor din domeniul turismului, în vederea stimulării creșterii numărului de turiști străini care ne vizitează țara.

Pentru această schemă, ministerul a obținut punctul de vedere favorabil privind complementaritatea de la Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene prin adresa nr. 3285/02.09.2022 (aviz MIPE), acordul Consiliului interministerial pentru aplicarea politicii în domeniul ajutorului de stat, cu nr. 14565/CDC/06.09.2022, precum și avizul Consiliului Concurenței nr. 13839/04.10.2022.

În data de 07 septembrie 2022, schema de ajutor de minimis privind participarea întreprinderilor cu activitate de turism, la manifestările expoziționale, în pavilioanele naționale, standurile specializate ori miniexpozițiile la care participă în străinătate Ministerul Antreprenoriatului și Turismului a fost transmisă spre consultare grupului de lucru pe târguri din cadrul CBTN (Consiliul Național de Brand Turistic).

Subliniem faptul că măsurile de ajutor de minimis au drept scop generarea unui efect stimulatив pentru beneficiari, prin subvențiile acordate de la bugetul de stat pentru promovarea produselor și serviciilor lor pe piețele externe.

Schema de ajutor de minimis instituită de Minister este complementară cu programele finanțate din fonduri europene, conform adresei MIPE, nr. 3285/02.09.2022.

Turismul a fost unul din sectoarele cele mai afectate în anul 2020, ca urmare a unei crize de sănătate fără precedent, precum și a unei crize sociale și de urgență economică pe fondul izbucnirii pandemiei de SARS-CoV-2, acest fapt reflectându-se atât în scăderea circulației turistice, cât și în activitatea redusă a profesioniștilor și operatorilor economici de profil, dar și de scăderea cererii datorate reticenței de a călători.

Turismul actual se află în strânsă legătură cu procesul de dezvoltare socio-economică și oferă un număr din ce în ce mai mare de noi destinații. Această dinamică a transformat turismul într-un sector important pentru economie datorită capacității și potențialului său de a crea noi locuri de muncă, în special pentru cei tineri, a contribuției sale la PIB și a conexiunilor pe care le generează în relație cu alte sectoare ale economiei.

Manifestările expoziționale externe și interne de turism reprezintă un instrument al comunicării de marketing deosebit de eficient pentru organizațiile turistice datorită modului specific în care atât cererea cât și oferta de produse și servicii turistice se concentrează, pentru o perioadă de timp relativ scurtă, furnizând oportunități semnificative de promovare.

Participarea la târgurile de turism reprezintă una dintre cele mai bune opțiuni pentru a promova oferta României față de touroperatorii și turiștii străini/români care sunt interesați în mod special de țara noastră.

Prin participarea la manifestări expoziționale externe, se creează practic „infrastructura” de lucru pentru toți actorii din domeniul turismului. Acest lucru facilitează activitatea economică a mediului privat, aspect ce se traduce în atragerea turiștilor străini, în creșterea încasărilor provenite din turism și prin urmare în creșterea contribuției turismului în PIB.

La fel ca toate celelalte sectoare ale economiei, industria turismului se confruntă cu o concurență din ce în ce mai acerbă la nivel mondial, iar România trebuie să prezinte o ofertă turistică durabilă și de calitate, mizând pe avantajele ei competitive, susținută și la nivel guvernamental.

B. Baza legală

Schema de ajutor de minimis instituită de MAT respectă în totalitate regulile pe plan național și european în materie de ajutor de minimis.

Cadrul juridic național și european în baza căruia a fost instituită:

- Prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 20/2015, cu modificările și completările ulterioare;
- Regulamentul CE nr. 1.407/2013 al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea art. 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis;
- art.3 alin. (2) și (3) din Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr. 20/2012 privind aprobarea Programului multianual de marketing și promovare turistică și a Programului multianual de dezvoltare a destinațiilor, formelor și produselor turistice, cu modificările și completările ulterioare;
- art.10 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 1327/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Antreprenoriatului și Turismului, cu modificările ulterioare.

Actul normativ prin care va fi promovată la nivel național schema de ajutor de minimis privind participarea întreprinderilor cu activitate de turism la manifestările expoziționale, în pavilioanele naționale, standurile specializate ori miniexpozițiile la care participă în străinătate Ministerul Antreprenoriatului și Turismului este ordinul Ministrului Antreprenoriatului și Turismului.

C. Furnizorul/inițiatorul/administratorul schemei de ajutor de minimis

Furnizorul/inițiatorul/administratorul schemei de ajutor de minimis este Ministerul Antreprenoriatului și Turismului, cu sediul în Calea Victoriei nr.152, sector 1 București, prin direcțiile de specialitate.

D. Instrumentul de acordare utilizat

Ajutoarele acordate în cadrul schemei de minimis privind participarea întreprinderilor cu activitate de turism la manifestările expoziționale, în pavilioanele naționale, standurile specializate ori miniexpozițiile la care participă în străinătate Ministerul Antreprenoriatului și Turismului constau în sprijin financiar de la bugetul de stat astfel:

- a) 50% din cheltuielile reprezentând prețul transportului extern, fără a depăși echivalentul în lei a 500 euro, calculat la data semnării actului final privind furnizarea ajutorului de minimis pentru 1 reprezentant/operator economic;
- b) 50% din cheltuielile reprezentând prețul primei nopți de cazare, pentru câte un participant de la fiecare operator economic expozant, la nivelul baremelor stabilite pentru instituțiile publice categoria 1;

c) 100% din cheltuielile pentru:

- (i) taxa de participare;
- (ii) închirierea de spațiu pentru stand de la organizatori;
- (iii) personalizarea, amenajarea și decorarea standului.

➤ Întreprinderile depun/transmit în aplicație la MAT documentația pentru participarea la manifestări expoziționale, astfel:

a) pentru cele care se desfășoară în primul semestru al anului, până la data de 15 ianuarie al anului respectiv, dar nu mai târziu de 30 de zile înainte de începerea târgului.

b) pentru cele care se desfășoară în semestrul al doilea al anului, până la data de 15 mai al anului respectiv, dar nu mai târziu de 30 de zile înainte de începerea târgului.

Documentele necesare înscrierii în program sunt:

- cerere de înscriere (Anexa 1)
- declarații pe propria răspundere (Anexele 2 & 3).

Cheltuielile efectuate vor putea fi decontate în baza următoarelor documente:

- decont pentru cheltuielile efectuate (Anexa 4)
- dovada efectuării cheltuielilor ce au legătură cu cazarea și cu biletul de avion (factura cazare, bilet de avion, carte de îmbarcare etc.)
- dovada achitării taxei de participare la manifestarea expozițională
- raport de activitate al beneficiarului legat de participarea la târgul expozițional.

E. Durata schemei de ajutor de minimis

Schema de minimis se aplică începând cu data adoptării acesteia prin Ordin de Ministru, până la 31 decembrie 2023, în conformitate cu durata de valabilitate a Regulamentului (UE) nr. 1407/2013 din 18 decembrie 2013, cu posibilitatea prelungirii.

Având în vedere că prevederile în vigoare ale Regulamentului CE nr. 1407/2013 sunt valabile până la data de 31.12.2023, furnizorul schemei de minimis se obligă să actualizeze prezenta schemă conform reglementărilor europene privind ajutorul de minimis, în vigoare după data de 31.12.2023 și să solicite în prealabil avizul Consiliului Concurenței asupra respectivelor modificări. Toate ajutoarele de minimis acordate beneficiarilor, în baza prezentei scheme de minimis, vor respecta condițiile stabilite de reglementările europene privind ajutorul de minimis aplicabile la acel moment.

În conformitate cu art. 14 al schemei de minimis, plata se va face în termen de 30 de zile lucrătoare în urma calculului efectuat de MAT după depunerea decontului de către operatorul economic expozant.

F. Bugetul schemei de ajutor de minimis

Valoarea totală estimată a ajutoarelor care pot fi acordate în cadrul schemei de ajutor de minimis este de 7.400.000 lei în anul 2023, din fonduri de la bugetul de stat, în limita creditelor bugetare și de angajament aprobate anual prin legea bugetului de stat.

G. Beneficiarii măsurii de finanțare

- Numărul mediu al beneficiarilor în cadrul prezentei scheme de ajutor de minimis este de 200 de exponanți anual.

Selectarea operatorilor economici participanți la această schemă se va realiza pe o platformă electronică dedicată. Pot beneficia de măsurile de ajutor de minimis prevăzute în prezenta schemă operatorii economici care îndeplinesc, cumulativ, următoarele condiții de eligibilitate:

a) sunt înregistrate și funcționează în baza unuia dintre următoarele acte normative:

- Legea nr. 31/1990 privind societățile, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

- Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperăției, cu modificările și completările ulterioare;

- Ordonanța de Urgență a Guvernului României nr. 6/2011 pentru stimularea înființării și dezvoltării microîntreprinderilor de către întreprinzătorii debutanți în afaceri, cu modificările și completările ulterioare și îndeplinesc condițiile de încadrare în categoria întreprinderilor mici și mijlocii, potrivit dispozițiilor Legii nr. 346/2004, cu modificările și completările ulterioare;

- sunt persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale și întreprinderi familiale (înregistrate în registrul comerțului și autorizate conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 182/2016, care desfășoară activități în domeniul meșteșugurilor, în special al celor tradiționale și în domeniul artei populare și artizanatului;

- Sunt întreprinderi înființate conform Legii nr. 219/2015 privind economia socială, respectiv societățile cooperatice de gradul I, cooperaticele de credit, asociațiile sau fundațiile, casele de ajutor reciproc a salariaților, casele de ajutor reciproc a pensionarilor, federațiile și uniunile persoanelor juridice, orice alte categorii de persoane juridice.

b) dețin licență de turism sau certificat de clasificare, după caz;

c) au în obiectul de activitate turism sau/și activitate cu impact în domeniul turismului sau/și conexe turismului, astfel cum acestea sunt prevăzute de Codurile Activităților Economice Naționale din România (CAEN);

d) comercializează și promovează, în cadrul manifestărilor expoziționale la care participă, pachete, servicii și produse turistice exclusiv din destinațiile din România; (declarație pe proprie răspundere)

e) nu beneficiază pentru târgul sau expoziția internațională organizată în străinătate la care aplică, de finanțare de la alți furnizori de ajutor de stat/de minimis pentru acoperirea aceluiași categorii de cheltuieli eligibile; (declarație pe proprie răspundere)

f) au capital social integral privat;

g) persoanele care au calitatea de asociați/acționari sau administrator în mai multe societăți nu pot aplica în cadrul prezentei scheme decât cu o singură societate (declarație pe proprie răspundere);

h) sunt înregistrate la Oficiul Registrului Comerțului, au sediul social/punct de lucru și își desfășoară activitatea pe teritoriul României;

i) nu au datorii la bugetul general consolidat, atât pentru sediul social, cât și pentru toate punctele de lucru, la momentul verificării administrative și de eligibilitate. Solicitanții care au datorii eşalonate nu sunt eligibili pentru a accesa schema (declarație pe proprie răspundere);

j) nu se află în stare de dizolvare, reorganizare judiciară, lichidare, executare silită, închidere operațională, insolvență, faliment sau suspendare temporară a activității (declarație pe proprie răspundere);

k) nu au fost subiectul unei decizii emise de către Comisia Europeană, alt furnizor de ajutor de stat, Consiliul Concurenței sau instanță, de recuperare a unui ajutor de stat/de minimis sau, în cazul în care au făcut obiectul unei astfel de decizii, aceasta a fost deja executată și creanța integral recuperată, cu penalități aferente (declarație pe proprie răspundere);

l) nu a beneficiat în ultimii 2 ani fiscali și în anul fiscal în curs, fie din surse ale bugetului de stat sau ale autorităților locale, de ajutor de minimis, care, cumulat cu suma solicitată în cadrul prezentei scheme, să depășească echivalentul în lei a 200.000 euro (declarație pe proprie răspundere);

m) au aplicat și au fost selectați în vederea participării la manifestarea expozițională.

Înscrierea în Program, creare profil, user, parolă și completarea electronică a documentelor se vor face prin intermediul unei platforme informatice:

➤ Aplicantii au obligația de a urmări permanent contul creat la înscriere în aplicația informatică, adresa de e-mail folosită la înscriere, precum și informațiile referitoare la măsura de sprijin postate pe site-ul Ministerului pe toată perioada de implementare (înscriere, verificare, clarificări, depunere documente decont, raportare).

➤ Toată corespondența și transmiterea de anunțuri/ clarificări/ notificări oficiale ce țin de implementarea Schemei vor avea loc electronic prin intermediul aplicației informatice de înscriere și gestiune a schemei de ajutor, drept pentru care aplicanții au obligația de a verifica permanent contul din platforma informatică pentru a se asigura de respectarea termenelor procedurale de răspuns.

H. Cheltuielile/costurile eligibile

a) 50% din cheltuielile reprezentând prețul transportului extern, fără a depăși echivalentul în lei a 500 euro, calculat la data semnării actului final privind furnizarea ajutorului de minimis pentru 1 reprezentant/operator economic;

b) 50% din cheltuielile reprezentând prețul primei nopți de cazare, pentru câte un participant de la fiecare operator economic expozant, la nivelul baremelor stabilite pentru instituțiile publice categoria 1;

c) 100% din cheltuielile pentru:

(i) taxa de participare;

(ii) închirierea de spațiu pentru stand de la organizatori;

(iii) personalizarea, amenajarea și decorarea standului.

I. Efecte

În condițiile în care țările vecine au strategii de promovare extrem de complexe care determină un grad ridicat de competitivitate a serviciilor turistice din destinație, România trebuie să devină mai vizibilă, să se promoveze mai mult, inclusiv prin participarea la târguri și expoziții.

Prin acțiuni de susținere de acest tip, mediul privat va beneficia de o poziționare mai bună a României ca destinației turistice și își va armoniza strategia de vânzare a produselor lor turistice ținând cont de rezultatele unui complex proces de cercetare și dezvoltare realizat la nivel central. Acest lucru va facilita activitatea economică a mediului privat, aspect ce se traduce în atragerea turiștilor străini, în creșterea încasărilor provenite din turism și, prin urmare, în creșterea contribuției turismului la PIB.

Efectele implementării schemei de minimis se pot circumscrie următoarelor idei principale:

- o diversificare a structurii geografice și sectoriale în care sunt prezente produsele și formele de turism din România, dată fiind multitudinea acțiunilor promoționale pe piețe țintă și recâștigarea piețelor tradiționale;
- o majorare a numărului operatorilor economici beneficiari ai acestor scheme de ajutor de minimis;

J. Încadrarea în politicile economico-bugetare și financiare ale statului

Bugetul schemei de minimis pentru participarea întreprinderilor cu activitate de turism, la manifestările expoziționale, în pavilioanele naționale, standurile specializate ori miniexpozițiile la care participă în străinătate Ministerul Antreprenoriatului și Turismului este pentru anul 2023 de 7.400.000 lei. Sumele necesare acordate în cadrul schemei de minimis se finanțează de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Antreprenoriatului și Turismului de la capitolul 87.01 “alte acțiuni economice”, titlul 20 “Bunuri și servicii”.

Având în vedere că România s-a angajat, prin Programul de Convergență și prin Raportul privind Recomandarea Consiliului Uniunii Europene, să corecteze abaterea semnificativă de la traiectoria de ajustare, în vederea atingerii obiectivului bugetar pe termen mediu, constatată în România, limitele de cheltuieli ale ordonatorilor principali de credite pentru anul 2023 aprobate de Guvern au fost dimensionate, astfel încât România să se încadreze în condiționalitățile TFUE.

Față de cele menționate, bugetele estimate ale măsurilor de ajutor de stat se vor realiza cu încadrarea în prevederile ce urmează a fi aprobate prin legea bugetului de stat.

Finanțarea schemelor de minimis în anul 2023 se va realiza în limita sumelor aprobate anual cu această destinație prin legea bugetului anual.

Eventualele modificări asupra veniturilor și cheltuielilor bugetare prin creșterea sau scăderea impozitelor, contribuțiilor, taxelor - nu se referă la acest subiect.

II. Propuneri

Având în vedere datele și informațiile prezentate, propunem aprobarea Memorandumului cu tema ***Încadrarea schemei de ajutor de minimis aferente participării întreprinderilor cu activitate de turism la manifestările expoziționale, în pavilioanele naționale, standurile specializate ori miniexpozițiile la care participă în străinătate Ministerul Antreprenoriatului și Turismului în politicile fiscal-bugetare și financiare ale statului român*** pentru acțiunile din Programul multianual de marketing și promovare turistică și a Programului multianual de dezvoltare a destinațiilor, formelor și produselor turistice, cu modificările și completările ulterioare, acestea încadrându-se în politicile fiscal-bugetare și financiare ale statului român.